

"بررسی تاثیر کیفیت طراحی پارکها و فضاهای سبز شهری در به وجود آمدن ناهنجاریهای رفتاری و فرهنگی"

(نمونه موردی پارک ساحلی مخیری آستارا)

عاطف پیدا^۱ ، سیما ابراهیمی^۲

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد معماری موسسه آموزش عالی شهریار آستارا ، گیلان ، ایران

۲- استاد دانشگاه موسسه آموزش عالی شهریار آستارا ، گیلان ، ایران (دانشجوی دکتری دانشگاه آزاد اسلامی قزوین)

چکیده

تمامی رفتارهای انسان در فضاهای معینی صورت می پذیرد که بستر رفتار به شمار می آیند. دراین فضاها، رفتارهای واقعی و مورد انتظار در حد امکانات موجود، فرصت بروز می یابند و هنگامی یک فضا مطلوب تلقی می شود که مطابق با ویژگیها، خصوصیات رفتاری و نیازهای افراد، طراحی شده باشد. در طراحی فضاها، لازم است حضور انسان و نحوه ادراک و رفتار او در نظر گرفته می شود، درغیر این صورت به سبب برآورده نشدن نیازها، افراد در جهت سازماندهی به فضا و تامین نیازهای خویش، با توجه به ارزش ها و اهداف خود ، محیط را دگرگون می کنند به طور متقابل تحت تاثیر این محیط دگرگون شده قرار میگیرند. هدف از این مطالعه، شناسایی و ارزیابی محرکها و الگوهای رفتاری کاربران در قالب نیازها و کیفیتهای محیطی در پارکهای شهری است.

ماهیت قرارگاههای رفتاری و الگوهای فضایی، زمانی هر یک از نمونه های مطالعاتی نشان می دهد که هنجارهای نفوذپذیری بصری و فیزیکی، تنوع

فعالیتی، امنیت و آسایش محیطی نقش بسزایی در شکل گیری قرارگاه رفتاری مطلوب در فضاهای سبز و باز محلی دارند. همچنین در صورتی که کیفیات محیطی یاد شده در طراحی فضاهای سبز لحاظ شوند، احتمال افزایش تعداد و نوع قرارگاههای رفتاری مطلوب، وجود دارد که تبعات مثبتی از جمله افزایش تعاملات اجتماعی را در پی خواهد داشت و در صورت شکل گیری قرارگاه رفتاری نامطلوب، کارکرد پارکها با تبعات منفی از جمله به وقوع پیوستن جرایم و کاهش امنیت همراه خواهد بود.

کلید واژه: رفتار انسان، کیفیت محیط، فضای سبز، قرارگاه رفتاری، الگو

مقدمه

(۱) طرح مساله

از آنجاییکه طراحی موفق فضاهای سبز و باز محلی در تسهیل فعالیتهای اختیاری و اجتماعی افراد تاثیرگذار است و در صورت عدم وجود کیفیات لازم، الگوهای رفتاری دچار اختلال خواهد شد، بررسی عوامل موثر در شکل گیری و کارکرد قرارگاههای رفتاری میتواند در ساماندهی، برنامه ریزی و طراحی آن مدنظر قرار گیرد. ارتباط دو سویه رفتار و محیط در واحد تحلیل قرارگاه رفتاری چه در بررسی محیطهای ساخته شده از منظر رفتاری و چه در طراحی محیط با رویکرد رفتاری بسیار حایز اهمیت است. با بررسی منابع متعددی که به بررسی محیطهای ساخته شده با رویکردهای مختلف از انسان شناسانه تا فرهنگی و بومی، مشخص میشود که توجه به مفهوم و ویژگی های قرارگاه رفتاری در طراحی با هر رویکردی بسیار مهم است (دژدار، ۱۳۹۱).